

Strategie Filosofického ústavu Akademie věd České republiky, veřejné výzkumné instituce (FLÚ)

1. Poslání

Filosofický ústav Akademie věd ČR, v. v. i., je vědecké pracoviště neuniverzitního typu zaměřené na výzkum v oblasti filosofie, s interdisciplinárními přesahy do jiných humanitních věd, zejména klasických a medievistických studií, historie a intelektuálních dějin. Ve svém bádání reaguje rovněž na současný vývoj na poli sociálních a přírodních věd a na diskuse probíhající v této sféře. Jakožto významné vědecké středisko v národním i mezinárodním měřítku je FLÚ otevřen domácí i zahraniční spolupráci s univerzitními i neuniverzitními institucemi, aktivně se zapojuje do evropského výzkumného prostoru a zároveň je vnímavý vůči potřebám české společnosti a kultury. FLÚ systematicky podporuje vědeckou kreativitu badatelek a badatelů v humanitních oborech, přičemž klade důraz na inovativnost, otevřenost a mezioborový dialog.

Badatelky a badatelé FLÚ rozvíjejí excelentní vědecký výzkum, a to jak v týmových, tak individuálních projektech posouvajících hranice poznání. Vzhledem k tomuto zacílení FLÚ podporuje inovativní oblasti výzkumu, organizační otevřenost a flexibilitu umožňující transformaci badatelských priorit i týmů. Spolu s excelentním výzkumem, který aktivně zasahuje do vývoje světového bádání, FLÚ rozvíjí také dlouhodobé, časově i materiálně náročné projekty přesahující mnohdy vědeckou kariéru jednotlivých badatelů a badatelek, jako jsou například edice klíčových děl bohemikální i světové tradice či příprava rozsáhlých vědeckých syntéz a mnohosvazkových specializovaných slovníků a encyklopedií. K těmto projektům nedílně patří informační platformy a databáze zpřístupňující badatelské výsledky odborné i laické veřejnosti v podobě vydávaných odborných periodik, knižních i elektronických publikací a vyvíjených digitálních nástrojů. Neméně důležitým úkolem je i udržování a rozvoj vědecké infrastruktury, zejména veřejně přístupných specializovaných knihoven, archivů a knižních sbírek.

Hlavním posláním FLÚ je rozvíjet aktivity, pro něž má jedinečné institucionální zázemí a jež zohledňují jak aktuální směry mezinárodního vědeckého bádání, tak potřeby české společnosti a kultury. Výzkum prováděný ve FLÚ tedy programově nepokrývá všechny oblasti filosofického myšlení minulosti a současnosti. Na rozdíl od vysokých škol, organizovaných primárně podle potřeb výuky a nároku na přehledovost přístupů, se FLÚ soustředí na mimořádně náročná vědecká témata a výzvy, jimž podřizuje složení badatelských týmů a zajišťuje optimální podmínky pro jejich řešení. Tomuto poslání odpovídají i nároky, jež na své zaměstnance klade: badatelky a badatelé FLÚ publikují v kvalitních, zahraničních i domácích periodikách či

nakladatelských domech, prezentují výsledky svého výzkumu mezinárodnímu publiku, vystupují na zahraničních konferencích a aktivně usilují o získávání vědeckých grantů v domácích i mezinárodních soutěžích. Součástí badatelské práce ústavu je rovněž prezentace a popularizace jejích výsledků veřejnosti. Badatelé a badatelky FLÚ se zároveň podílejí na utváření a kultivaci české odborné terminologie v oblastech svého výzkumu.

2. Strategická orientace a cíle

V souladu se svým posláním se FLÚ tematicky orientuje na tradiční i nově se etabloující filosofické obory a směry včetně jejich interdisciplinárních přesahů a také na dějiny idejí v širokém pojetí od antiky po současnost s akcentem na středoevropský prostor, k čemuž jsou využívány také nezbytné filologické a historické metody.

Bádání ve FLÚ a jeho vědeckých týmech sleduje tyto strategické cíle:

- (a) přispívat k rozvoji světového bádání ve filosofii a spřízněných humanitních oborech s cílem stát se lídrem na národní úrovni a respektovaným partnerem pro obdobné instituce v zahraničí;
- (b) rozvíjet excelentní mezinárodní spolupráci (společné projekty, publikační aktivity, konference a workshopy, podpora mobility výzkumných pracovníků a pracovníků) s cílem aktivně se podílet na utváření světové vědy;
- (c) realizovat dlouhodobé (badatelské, ediční a překladatelské) projekty zohledňující specifické potřeby české společnosti a kultury, včetně projektů s aplikačním potenciálem;
- (d) budovat nezbytnou vědeckou infrastrukturu a poskytovat služby badatelské obci (knihovnicko-informační služby, e-infrastruktura, vytváření badatelských sbírek, elektronických databází a archivů, podpora ediční činnosti, vydávání oborových časopisů);
- (e) podílet se na výchově mladé vědecké generace, zejména ve spolupráci s univerzitami (zapojování začínajících vědců do výzkumných projektů, spolupráce při realizaci doktorských studijních programů).

Klíčovou zásadou FLÚ je vyvážená podpora různých filosofických směrů a plurality přístupů k filosofické práci spojená s akcentem na hledání možností interdisciplinární spolupráce. V souladu s tímto přístupem je rovněž kladen důraz na plné využití potenciálu stávajících řešitelských týmů, pokud jde o témata relevantní pro aktuální světovou vědu, a na individuální badatelskou excelenci prokazovanou schopností dosahovat kvalitních mezinárodně uznávaných výsledků.

3. Principy vědecké praxe

FLÚ se soustředí na základní i společensky orientovaný výzkum, přičemž postupuje v souladu s principy otevřené vědy a s dobrou vědeckou praxí respektující evropské standardy. Činnost FLÚ se opírá o koncepční dokumenty Akademie věd ČR, o její etický kodex a také o strategické

materiály České republiky a Evropské unie, které se týkají vědy a výzkumu.¹ Aktivita FLÚ jsou založeny na pluralitním a autonomním pojetí vědy.

FLÚ klade důraz na kolegiální a týmovou práci, z principu odmítá jakoukoli diskriminaci a poskytuje rovné příležitosti všem bez ohledu na pohlaví, věk, národnost, zdravotní postižení, politické a náboženské přesvědčení. Svým zaměstnankyním a zaměstnancům se snaží zajistit možnost bezproblémového sladění pracovního a rodinného života. Pracovní standardy a kvalita pracovního prostředí včetně péče o zaměstnankyně a zaměstnance FLÚ se opírají o principy definované v „Evropské chartě pro výzkumné pracovníky a Kodexu chování pro přijímání výzkumných pracovníků“, jak je certifikuje Evropská komise prostřednictvím prestižního ocenění „HR Excellence in Research Award“.

Poslání FLÚ není možné naplňovat bez působení vůdčích badatelských osobností, které mají zásadní vliv na formulaci badatelských priorit a témat a podstatnou měrou se podílejí na konstituování a formování vědeckých týmů. FLÚ klade důraz na vysoký standard výběru pracovníků a pracovníků formou veřejných výběrových řízení, na podporu kariérního růstu a zvyšování kvalifikace vědeckých pracovníků a pracovníků. Kolegiální prostředí, v němž vzájemně spolupracují zkušení badatelé a badatelky s mladší vědeckou generací, je zárukou dalšího kontinuálního rozvoje oborů pěstovaných ve FLÚ.

V souladu se svým posláním a ve snaze vytvářet dlouhodobě stabilní pracovní podmínky pro své zaměstnankyně a zaměstnance FLÚ podporuje jejich plné pracovní angažmá s úvazkem 1,0. Nižší úvazky mohou být sjednány pouze s ohledem na tematickou potřebu konkrétních řešených projektů, event. u badatelek a badatelů na počátku vědecké kariéry (zejména doktorandek a doktorandů). Podporovanou výjimku tvoří pracovníci či pracovníci, jejichž zkrácený úvazek je zapříčiněn péčí o rodinné příslušníky či osobu blízkou.

Vědecká činnost FLÚ je v pravidelných pětiletých intervalech posuzována v rámci mezinárodního hodnocení organizovaného AV ČR. Hlavním nástrojem vnitřní kontroly a ověřování vysoké kvality dosahovaných výsledků jsou podrobně rozpracované interní evaluační mechanismy, zejména pravidelné atestace.² Hodnocení je v obou případech založeno na přístupech respektujících oborová specifika.

4. Organizační zásady

Základní rámec pro řízení FLÚ je stanoven zákonem o veřejných výzkumných institucích (zákon č. 341/2005 Sb.), v němž je vymezeno postavení a působnost zřizovatele (§ 15), jakož i orgánů veřejné výzkumné instituce (§ 16–19). Hlavními orgány pracoviště jsou ředitel (statutární orgán), rada pracoviště (orgán rozhodující o koncepci a směrech rozvoje, schvalující rozpočet i vnitřní předpisy, volený výzkumnými pracovníky a pracovníci) a dozorní rada (orgán

¹ Jedná se zejména o [Koncept rozvoje činnosti Akademie věd České republiky](#); [Národní priority orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací](#); [Evropskou chartu pro výzkumné pracovníky](#); [Kodex integrity výzkumu](#).

² Podrobnější informace o atestacích, jejich kritériích i postupech jsou uvedeny v „Atestačním řádu Filosofického ústavu AV ČR, v. v. i.“ ze dne 13. 12. 2017 (dostupné na intranetu FLÚ).

vykonávající dohled nad činností a hospodařením jmenovaný zřizovatelem). Jako poradní orgán ředitele, který vedení ústavu a radě pracoviště poskytuje zpětnou vazbu k vědeckým aktivitám FLÚ, byl zřízen mezinárodní poradní sbor. Základní parametry řízení jsou specifikovány v Organizačním řádu FLÚ.

Způsob řízení FLÚ vychází ze samosprávného charakteru pracovišť Akademie věd ČR, jež jsou do značné míry nezávislá a autonomně si stanovují vědecké priority i způsoby, jimiž realizují výzkumnou činnost. Nezávislé a autonomní postavení veřejných výzkumných institucí je v prostředí Akademie věd ČR vázáno na splnění náročných kritérií vědecké kvality, kterou zřizovatel pravidelně ověřuje mezinárodním hodnocením. Závěry hodnocení se pak na různých úrovních promítají do způsobů organizace práce, organizační struktury i zacílení konkrétních organizačních opatření. FLÚ akcentuje princip akademické samosprávy (zakotvený v zákoně o veřejných výzkumných institucích) a podporuje vhodné formy spoluúčasti badatelů a badatelek na rozhodovacích procesech, při řízení společných agend a při rozhodování o důležitých otázkách chodu FLÚ.

Obecnější otázky vědeckých priorit a koncepce projednává a konzultuje vedení FLÚ s Radou FLÚ a s mezinárodním poradním sborem. Rada FLÚ schvaluje strategická rozhodnutí týkající se rozvoje ústavu a směrů výzkumné činnosti. Mezinárodní poradní sbor poskytuje doporučení k vědecké strategii a výzkumným aktivitám FLÚ a pomáhá zlepšit pozici FLÚ v evropském výzkumném prostoru. Základními organizačními jednotkami FLÚ jsou výzkumné týmy (oddělení, kabinety, centra) s pětiletými badatelskými plány schválenými Radou FLÚ a vycházejícími z dlouhodobější vědecké strategie a výsledků pravidelného mezinárodního hodnocení. Etablování nových týmů, rušení či zásadnější tematická reorientace týmů stávajících jsou prováděny v návaznosti na pětileté cykly mezinárodního hodnocení. Funkční období vedoucí/ho týmu je pětileté (počet funkčních období není omezen) a je svázáno s pětiletým badatelským plánem. Vedoucí zodpovídá za úspěšné plnění badatelského plánu i evaluaci týmu mezinárodní komisí. Každý výzkumný tým disponuje vlastním rozpočtem, o jehož čerpání a prioritách rozhoduje vedoucí týmu. Vedoucí také určují personální a badatelskou strategii týmu.

Kromě výzkumných týmů, které jsou základními jednotkami organizační struktury FLÚ, je systematicky podporována i spolupráce badatelů a badatelek napříč jednotlivými útvary. Konkrétní projekty interní spolupráce mohou být po odsouhlasení vedoucími výzkumných týmů explicitně zakotveny v pětiletých badatelských plánech a v určitých případech po projednání v Radě FLÚ získat oficiální status, včetně určité formy institucionální podpory. Podle logiky konkrétních badatelských záměrů a přirozené změny badatelské orientace či tematických priorit mohou pracovníci a pracovnice v návaznosti na formulaci výzkumných plánů na další pětileté období změnit svou kmenovou afiliaci či přejít do jiného výzkumného týmu. Tato změna je možná po projednání s příslušnými vedoucími týmů a po schválení vedením FLÚ. V rámci výzkumného týmu mohou po odsouhlasení vedoucí/m vznikat tematicky orientované pracovní skupiny řešící specifické badatelské úkoly a po domluvě s vedoucí/m je rovněž možné, aby jednotliví badatelé a badatelky pracovali na projektech a úkolech různých útvarů.

Na návrh vedoucí/ho týmu a po projednání a schválení návrhu v Radě FLÚ mohou získat pracovnice či pracovníci výzkumných týmů status emeritní vědecké pracovnice či emeritního vědeckého pracovníka jako uznání za celoživotní vědeckou práci a zásluhy o rozvoj ústavu a vědního oboru. Emeritní pracovníci jsou členy příslušného výzkumného útvaru FLÚ, mají právo docházet na pracoviště a využívat jeho zázemí pro vlastní badatelskou práci, být informováni o činnosti pracoviště a zváni na významné akce pracoviště.

* * *

Principy a pravidla vědecké praxe formulované v této strategii jsou vedeny snahou dosáhnout a trvale udržet ve FLÚ úroveň bádání srovnatelnou s předními neuniverzitními institucemi v nejvyspělejších zemích světa. Veřejný status pracoviště pojí tento základní cíl se závazkem využívat potenciál pracoviště a jeho výzkumných týmů ku prospěchu společnosti. Tato strategie současně vychází z přesvědčení, že klíčovou hodnotu pro úspěšné plnění poslání FLÚ představuje svoboda vědeckého bádání, která je základním předpokladem pro nezávislý a nezájatý výzkum v oblasti humanitních věd a s ním spjaté úsilí o porozumění světu, rozvoj kritického myšlení a rozšiřování horizontu poznání. Strategie má přispět k dlouhodobému pozitivnímu a všestrannému rozvoji pracoviště, jež se má stát jednou z nejlepších adres pro badatele v humanitních vědách a poskytovat jim optimální podmínky pro jejich náročnou, nezávislou a koncentrovanou práci. Toto pojetí se odráží i v přijatých principech řízení, jež akcentují kolegiální výměnu, společné učení se a zvyšování potřebných kompetencí.

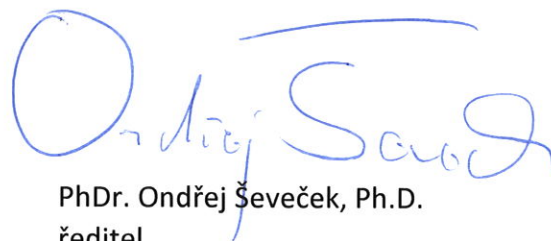
Dokument byl schválen Radou pracoviště dne 11. 5. 2020.

V Praze dne 13. 5. 2020

Č. j.: FLÚ-422skr/2020

PhDr. Vladimír Urbánek, Ph.D.
předseda Rady pracoviště

PhDr. Ondřej Ševeček, Ph.D.
ředitel

Příloha č. 1 - Obsahová struktura pětiletého badatelského plánu vypracovaného vedoucí/m týmu

Příloha č. 2 – anglické znění (včetně přílohy)